

บทที่ 5

การอภิปรายผล สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพของผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2544 ประชากร เป็นผู้คาดว่าจะสำเร็จหลักสูตรตามเกณฑ์การศึกษาของสถาบัน ในภาคการศึกษาที่ 2/2544 จำนวน 73 คน โดยทำการศึกษาในประชากรกลุ่มนี้ทั้งหมด (Census) ในวันสุดท้ายก่อนจบหลักสูตร

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งสร้างโดยคณะกรรมการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล (มปป.) แบบวัดสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพและสมรรถนะหลักของผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ของสภาการพยาบาล (ทัศนฯ บุญทอง 2544 : 43-48) โดยปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2541) แบบวัดสมรรถนะเชิงวิชาชีพ มีทั้งสิ้น 14 สมรรถนะ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาล 3 ท่าน และนำไปตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) โดยการหาความเชื่อถือได้ตามวิธีของ Cronbach แบบสอบถามแต่ละสมรรถนะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) อยู่ระหว่าง 0.76-0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ = 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำโดยให้กลุ่มประชากรตอบคำถามแบบสอบถามด้วยตนเองในวันสุดท้ายก่อนจบหลักสูตร ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.15 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows ในการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การอภิปรายผล

การรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลของผู้สำเร็จหลักสูตร อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลในภาพรวม

สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\mu=3.90$, $\sigma=0.02$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัฒนา ศรีพจนารถ และคณะ (2537 : 5) วิภา เพ็งเสียม และคณะ (2542 : 42) วาสนา แฉล้มเขตร และคณะ (2544 : 261) ประยดา แสงอาสาวิริยะ (2544 : 21, 2545 : 4) แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของคณะอนุกรรมการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล (มปป. : 55) นันทนา น้าฝน และ ถนอมศรี อินทนนท์ (2537 : 15) ที่พบว่า สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมมีคะแนนในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็น

ซึ่งเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ทางสังคมวิชาชีพ โดยผลจากพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 กำหนดให้องค์วิชาชีพ คือ สภาการพยาบาล ทำหน้าที่ในการควบคุมคุณภาพผู้ประกอบการวิชาชีพและมุ่งพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้มีมาตรฐาน การดำเนินการได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 กำหนดให้สถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง ต้องตรวจสอบความพร้อมและศักยภาพในการะกิจด้านการจัดการศึกษา การควบคุมคุณภาพหลักสูตร มีมาตรฐานตรวจสอบคุณภาพภายในและภายนอก รวมทั้งเพิ่มมาตรการสอบวัดความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 (พิบูลทิพย์ หงษ์เทิร, 2542 : 2-7) การสอบความรู้เป็นการประเมินคุณภาพผลผลิตจากระบบการศึกษาพยาบาล ผู้สำเร็จหลักสูตรทุกคนจากทุกสถาบันการศึกษาพยาบาลภายในประเทศ จะต้องสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาล โดยใช้ข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำโดยสภาการพยาบาล มาตรการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพบริการพยาบาลแก่สังคม เพื่อพิทักษ์สิทธิ์ของประชาชนผู้บริโภคและสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานด้านวิชาการของพยาบาลผู้สำเร็จหลักสูตรว่า มีองค์ความรู้ทางการพยาบาลเพียงพอ ที่จะให้บริการตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดได้อย่างเหมาะสม มาตรการดังกล่าวส่งผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลและสถาบันการศึกษา นักศึกษาพยาบาลรับรู้การสอบเพื่อประเมินความรู้ภายหลังจบการศึกษา ทุกคนต้องผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน จึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จึงมุ่งพัฒนาตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ในทุกลำดับของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการรู้จักจริง ปฏิบัติได้จริง ในส่วนสถาบันการศึกษาต่างมุ่งพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เพิ่มประสบการณ์ทางวิชาชีพที่มีคุณภาพแก่นักศึกษา นักศึกษามีโอกาสได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เพิ่มจำนวนประสบการณ์พร้อมทั้งมีการตรวจสอบประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างเข้มงวด จริงจัง โดยมีดัชนีวัดความสำเร็จของภารกิจส่วนหนึ่ง เป็นจำนวนร้อยละของบัณฑิตที่ผ่านการสอบรับรองมาตรฐานจากสภาการพยาบาล และจากการประกาศนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2539 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ต้องจัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ทบวงมหาวิทยาลัย : 2544) มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาคซึ่งเข้าร่วมโครงการนาร่องการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย จากการประกาศนโยบายระดับมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน นำสู่การปฏิบัติโดยการจัดตั้งองค์กรสำนักประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับมหาวิทยาลัยและคณะ การประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะวิชา จึงเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการอย่างเป็นรูปธรรม คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค เริ่มดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ได้จัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self study report) ตามองค์ประกอบทางการศึกษา ทั้ง 9 ด้านของทบวงมหาวิทยาลัย ทำให้คณะฯ ได้วิเคราะห์ตนเอง ได้ข้อสรุป แนวทางการแก้ไขปัญหาและเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ; 2543) คณะฯ ได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัย ซึ่งดำเนินการอย่างจริงจังและถี่ถ้วน ทำให้สามารถประเมินปรับจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง เข้าสู่วิถีแห่งคุณภาพ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในระดับหนึ่ง คือ สามารถผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะอันพึงประสงค์ตามปณิธานของคณะ (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ; 2543) จึงเห็นได้ว่าจากมาตรการการดำเนินการของสภาการพยาบาล ที่ส่งผลต่อนักศึกษา

และสถาบันการศึกษา ประกอบกับมาตรการการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพและคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ต่างสร้างเสริมให้กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อเนื่อง และจากการผ่านการตรวจสอบควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มงวดส่งผลให้ผู้สำเร็จหลักสูตรเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในระดับสูง และรับรู้สมรรถนะด้านวิชาชีพของตนโดยรวมในระดับสูง

2. สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลจำแนกเฉพาะด้าน

สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลจำแนกเฉพาะด้าน พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรรับรู้สมรรถนะของตนเองทุกด้านในระดับสูง ไม่พบการประเมินในระดับปานกลางและต่ำ โดยสมรรถนะที่ได้รับการประเมินการรับรู้สูงสุดคือ สมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยดา แสงอาสาวิริยะ (2544 : 20, 2545 : 17) ที่พบว่าผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ปีการศึกษา 2543 และ 2544 มีการยอมรับคุณค่าของผู้รับบริการ เคารพในความเป็นบุคคล เคารพสิทธิของบุคคลในการปฏิบัติตามความเชื่อในศาสนาและลัทธิที่ต่างกัน รวมทั้งให้ความสำคัญแก่การพิทักษ์สิทธิพื้นฐานของผู้ป่วย ซึ่งสมรรถนะย่อยเหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นทัศนคติเชิงบวกต่อผู้รับบริการ และงานบริการพยาบาลที่อยู่บนพื้นฐานของสัมพันธภาพอันดีและเสมอภาคของบุคคล

สมรรถนะที่ได้รับการประเมินการรับรู้ในการปฏิบัติต่ำสุด คือ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล ($\mu=3.67$, $\sigma=0.51$) โดยภาพรวมสมรรถนะนี้แม้จะได้รับการประเมินความเชื่อมั่นในการปฏิบัติในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี จำแนกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สมรรถนะการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพยาบาลและสมรรถนะในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วย ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรรับรู้สมรรถนะของตนในการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อการสืบค้นข้อมูล การเลือกใช้ฐานข้อมูล การจัดระบบและบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของผู้รับบริการได้ในระดับสูง สืบเนื่องจากคณะได้พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย นักศึกษามีโอกาสเรียนใช้ และผลิตผลงานโดยใช้คอมพิวเตอร์ในกระบวนการเรียนอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติได้จริงอย่างคล่องแคล่ว อุปกรณ์มีจำนวนมาก เพียงพอสำหรับนักศึกษาพร้อมทั้งมีอุปกรณ์จำนวนหนึ่งประจำที่หอพักนักศึกษาสำหรับใช้งานนอกเวลาเรียน นักศึกษาจึงสามารถพัฒนาทักษะของตนจนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติระดับสูง สมรรถนะส่วนที่เหลือเป็นความสามารถในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เพื่อจุดประสงค์ในการดูแล ติดตามให้การพยาบาลผู้ป่วย ซึ่งสมรรถนะส่วนนี้ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินความสามารถของตนในระดับปานกลาง ($\mu=3.43$, $\sigma=0.68$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยดา แสงอาสาวิริยะ (2545 : 4) ที่พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ในปี พ.ศ. 2545 มีความสามารถในการจำแนกความผิดปกติของคลื่นหัวใจได้ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, $sd=0.82$) สามารถวัด CVP และแปลผลได้ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, $sd=0.93$) ผลการศึกษาดังกล่าว อาจสืบเนื่องจาก การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ ต้องการระยะเวลาในการฝึกฝนและ

ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความชำนาญ เกิดทักษะในระดับที่สูงกว่าปกติ นักศึกษาพยาบาลมีโอกาสดูแลผู้ป่วย ในหน่วยอภิบาลที่มีอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยในระยะเวลาจำกัด ยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนา ความสามารถจนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติด้วยตนเองได้ แนวทางการแก้ไขปัญหาคควรดำเนินการในหลาย รูปแบบเพื่อประสานและส่งเสริมกัน โดยการจัดสถานการณ์จำลองภาวะวิกฤตของผู้ป่วยรูปแบบต่าง ๆ ในห้อง ฝึกปฏิบัติการพยาบาลและพร้อมสำหรับให้บริการแก่นักศึกษา การเพิ่มอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ การพัฒนาโปรแกรม สำเร็จรูปเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นการนำจุดเด่นของนักศึกษา ช่วยพัฒนาจุดอ่อนเสริมให้เกิดทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์เพิ่มขึ้น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถฝึกฝนทักษะประเด็นนี้เพิ่มเติมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่ เลือกสรร ในหน่วยการพยาบาลวิกฤต ซึ่งจะได้รับประสบการณ์ในการใช้อุปกรณ์ การปฏิบัติงานในบทบาท พยาบาลซึ่งต้องฝึกฝนทักษะในการติดตามอาการของผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด เรียนรู้การจัดการผู้ป่วยอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถผ่านพ้นภาวะวิกฤตในชีวิตได้อย่างปลอดภัย และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุข มีคุณภาพ ชีวิตในสังคมต่อไป

3. สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลตามกลุ่มคุณสมบัติเฉพาะด้าน

3.1 กลุ่มสมรรถนะส่วนบุคคล เป็นผลรวมผลลัพธ์จากกระบวนการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณ ลักษณะพึงประสงค์ส่วนบุคคลของผู้สำเร็จหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มีจุดประสงค์มุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ ความสนใจใฝ่การเรียนรู้ มี คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต และมีทักษะชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 1-7) ผลการศึกษพบว่า สมรรถนะส่วนบุคคลในแต่ละสมรรถนะย่อยได้รับการ ประเมินในระดับสูง โดยผู้สำเร็จหลักสูตรมีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ใน ระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ ถนอมขวัญ ทวีบุรณ และคณะ (2538 : 56-65) วาสนา แฉล้มขจร และคณะ (2544 : 254-265) พบว่า พยาบาลใหม่หรือผู้สำเร็จหลักสูตร มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ในระดับดีเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง และสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล มีระดับคะแนนการประเมินการรับรู้ความสามารถสูงสุด ($\mu=3.95$, $\sigma=0.48$) ส่วนสมรรถนะที่ได้รับการประเมินต่ำสุด คือการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัวและชุมชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ($\mu=3.78$, $\sigma=0.50$) โดยเฉพาะในประเด็นการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสารในงานที่ รับผิดชอบ เป็นเพียงสมรรถนะย่อยประเด็นเดียวที่ผู้สำเร็จหลักสูตร ประเมินความสามารถของตนในระดับ ปานกลาง ($\mu=3.43$, $\sigma=0.65$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์ (2542 : 19-21) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อย การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารนับเป็นปัญหาใหญ่ของบัณฑิตพยาบาลเช่นเดียวกับบัณฑิตสาขาต่าง ๆ จากสถาบันอุดมศึกษาของ ประเทศไทย กาญจนา ปราบพาล และ ประกายแก้ว โอภาณนท์อมตะ ("เปิดผลวิจัย" มติชน 9 สิงหาคม 2545 : 20) พบว่า บัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ

กว่าเกณฑ์สากล ทั้งทักษะด้านการฟัง การเขียนและการอ่าน เมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตจากประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสภาพวิกฤตด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ผสานกับวิกฤตในระดับปัญญา การวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีส่งผลให้เกิดวิกฤตความสามารถในการแข่งขันกับสังคมนานาชาติ (Competitiveness) (จรัส สุวรรณเวลา, 2545 : 16-17) นงนุช สินธุเดช (อ้างใน สุวิมล ต่อกิจชาติตระกูล 2546 : 6) ให้ความเห็นว่า ความล้มเหลวของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีสาเหตุส่วนหนึ่งจากประสิทธิภาพของครู ซึ่งไม่รู้ภาษาอังกฤษอย่างถ่องแท้มากพอที่จะสื่อสารเรื่องราวนอกตำราเป็นภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้การเรียนในระบบอุดมศึกษาของประเทศไทย ยังเน้นเนื้อหาสาระของวิชาโดยการถ่ายทอดความรู้ที่ครูอาจารย์ไปค้นคว้า ถ่ายทอดด้วยการบรรยายให้นักศึกษารับไปท่องจำ ความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าจากแหล่งความรู้นานาชาติ จึงลดลง ประกอบกับเนื้อหาวิชามีมาก หลักสูตรอัดแน่น นักศึกษาจึงไม่ให้ความสนใจและตั้งใจสร้างความสามารถด้านภาษา ทำให้ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาหนักสำหรับนักศึกษา (จรัส สุวรรณเวลา, 2545 : 67-68) จากการประกาศวิสัยทัศน์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณธรรมและคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองสู่ความเป็นสากลได้ ยิ่งส่งผลให้การใช้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ปัญหาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของผู้สำเร็จหลักสูตรจากคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคในปัจจุบัน จึงสะท้อนให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้สำเร็จหลักสูตรให้อยู่ในขั้นใช้การได้ดี โดยสถาบันควรปรับเปลี่ยนแนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย มีความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นที่ยอมรับว่า การเรียนรู้และมีความสามารถทางภาษานั้นมิได้เกิดขึ้นจากการฟังบรรยายในห้องเรียนตามกำหนดเวลา การเรียนภาษาต้องมีการฝึกฝนด้วยตนเอง ครูอาจารย์เป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้และหาสิ่งสนับสนุนให้เหมาะสม เช่น ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีวัสดุอุปกรณ์ บทเรียนในรูปแบบเสียง ภาพ คอมพิวเตอร์ ผู้เรียนสามารถประเมินระดับความสามารถของตนเอง ก่อนเข้าสู่โปรแกรมการฝึกฝน ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะของตนตามระดับความสามารถ สถาบันควรมีกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจและความพยายามในการฝึกฝน อาจอยู่ในรูปการจัดการสอบวัดความรู้และทักษะ (Test for English program) และให้ความสำคัญต่อการทดสอบความสามารถทางภาษา ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง (จรัส สุวรรณเวลา, 2545 : 68) การพัฒนาสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษ จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับบัณฑิตในการเรียนรู้ เข้าใจโลก สามารถสื่อสาร สร้างการยอมรับ แสวงหาและติดตามการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารและความรู้อย่างเท่าทัน สามารถนำเสนอความคิด ความสามารถของตนให้ประจักษ์สู่ความเป็นสากล เพื่อการแข่งขันกับประชาคมโลกในทุกวิชาชีพอย่างองอาจ มั่นใจและถูกต้อง

3.2 กลุ่มสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล สมรรถนะในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่วิชาชีพเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมผู้สำเร็จหลักสูตรให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการของสังคมและวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ จากสมรรถนะเชิงวิชาชีพทั้ง 8 สมรรถนะ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินสมรรถนะของตนในระดับสูงในทุกประเด็น สอดคล้องกับการศึกษาของ ปราณี ทุ์ไพเราะ และคณะ (2541 :

65) วิชา พึ่งเสียงม และคณะ (2542 : 45) วาสนา แฉล้มเขตร และคณะ (2544 : 261) แต่แตกต่างจากการศึกษาของคณะอนุกรรมการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล (ม.ป.ป. : 55) ที่พบว่า สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาสมรรถนะย่อยในกลุ่มสมรรถนะเชิงวิชาชีพ พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินสมรรถนะของตนในการสอนและให้คำปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชนในระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่ม ($\mu=3.90$, $\sigma=0.54$) ความเชื่อมั่น ความสามารถในการปฏิบัติสมรรถนะด้านนี้ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ ส่งผลต่อนโยบายด้านสุขภาพ เกิดการปรับบทบาทของบุคลากรทางสาธารณสุข เน้นการปฏิบัติงานเชิงรุก เพื่อสร้างสุขภาพ สร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้น โดยมีจุดเริ่มจากการพัฒนาตนเองของประชาชนเป็นสำคัญ เป้าหมายดังกล่าวจะสำเร็จได้ล้วนต้องอาศัยความสามารถในการใช้กระบวนการทางสุศึกษาในการเพิ่มเติมข้อมูล สารประโยชน์ ให้คำปรึกษาแนะนำปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นกับประชาชนผู้มีส่วนร่วมในระบบสุขภาพอย่างแท้จริง จากการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ได้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์การใช้กระบวนการสุศึกษาของนักศึกษาในระบบการเรียนการสอน นักศึกษามีโอกาสได้ปฏิบัติจริงภายหลังการเรียนภาคทฤษฎี ดำเนินการในสถานการณ์หลากหลายทั้งระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน จัดการทุกขั้นตอนด้วยตนเอง และผ่านการวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อวางแผนคัดเลือกกิจกรรมด้านสุศึกษาให้สอดคล้องกับประชากรเป้าหมาย นักศึกษาเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหา เรียนรู้ขั้นตอน วิธีดำเนินการ ซึ่งสำเร็จเสร็จสิ้นด้วยผลงานทางความคิดและการปฏิบัติของตน และกลุ่ม ประสบการณ์ที่มีคุณค่าดังกล่าวเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก ก่อเกิดความคงทนในการเรียนรู้ และสร้างเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนในการปฏิบัติสมรรถนะในการสอนและให้คำปรึกษาในระดับสูง

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาสมรรถนะในกลุ่มวิชาชีพซึ่งจะสร้างเสริมให้ผู้สำเร็จหลักสูตรสามารถให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิในการปฏิบัติงานเชิงรุก ภายใต้บริบททางสังคม วัฒนธรรมและการปฏิรูประบบสุขภาพแนวใหม่ ที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาสุขภาพโดยเน้นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของประชาชนเป็นหลัก จากการพิจารณาตามกรอบสมรรถนะซึ่งนำเสนอโดย วิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ (2544 : 26-41) เปรียบเทียบกับผลการศึกษากครั้งนี้ พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลในการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิอยู่ในระดับสูงทุกสมรรถนะ ทั้งด้านการป้องกันและเสริมภูมิคุ้มกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสภาพ การตรวจรักษาเบื้องต้นตามขอบเขตวิชาชีพ การสอนให้คำปรึกษา การติดต่อสื่อสาร การบริหารจัดการ การปฏิบัติพยาบาลและการผดุงครรภ์ สะท้อนให้เห็นภาพว่าผลผลิตจากระบบการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทจากพยาบาลประจำการในหน่วยบริการเชิงรับแต่เดิม เป็นผู้จัดการและผู้ให้บริการแก่ประชาชนและชุมชนในการบริการเชิงรุกแนวใหม่ตามความต้องการของสังคมและวิชาชีพได้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสมรรถนะย่อย ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ประยดา แสงอาภาวิริยะ (2545 : 30) ซึ่งพบว่าผู้สำเร็จหลักสูตรในปี พ.ศ. 2545 มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ระดับวิชาชีพส่วนใหญ่ในระดับสูง แต่มีบางประเด็นมีระดับคะแนนปานกลางในการฟื้นฟูสภาพผู้รับบริการซึ่งใส่ถ้วยเย็บ ($\bar{x}=3.45$, $sd=0.52$) และ

มีบางประเด็นที่มีระดับคะแนนสูงกว่าระดับปานกลางเพียงเล็กน้อยในการพยาบาลจิตเวชเพื่อดูแลผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต ($\bar{x}=3.51$, $SD=0.64$) การช่วยเหลือผู้รับบริการในภาวะฉุกเฉินในการดูแลผู้รับบริการที่มีภาวะช็อก (shock) ($\bar{x}=3.54$, $SD=0.67$) การช่วยฟื้นคืนชีพผู้ป่วย ($\bar{x}=3.52$, $SD=0.66$) การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ในประเด็นการแนะนำโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละวัย ($\bar{x}=3.75$, $SD=0.61$) โดยสมรรถนะเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งสิ้น การวางแผนเพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถปฏิบัติงานตามแนวโน้มความต้องการของสังคมและวิชาชีพในปัจจุบันและอนาคต สถาบันจึงควรพิจารณาให้ความสำคัญกับประเด็น การพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้เพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาสมรรถนะซึ่งบ่งชี้ให้เห็นความสามารถในการปฏิบัติงานพยาบาลในคลินิกด้านการดูแลรักษาพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินความสามารถในภาพรวมของแต่ละสมรรถนะในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ วัฒนา ศรีพจนารถ และคณะ (2537 : 20) วิชาเพ็ญเสงี่ยม และคณะ (2542 : 42) พบเพิ่มเติมว่า ผู้สำเร็จหลักสูตร มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลด้านการป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสภาพในระดับดี เช่นเดียวกับ วาสนา แฉล้มเขตร และคณะ (2544 : 261) การที่ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินสมรรถนะของตนในระดับสูง สืบเนื่องจากได้รับการศึกษา อบรมและฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยมีคณาจารย์ ครูพี่เลี้ยงและเจ้าหน้าที่พยาบาลระดับต่าง ๆ ดูแลอย่างใกล้ชิด นักศึกษาได้รับการฝึกฝนการใช้กระบวนการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง สามารถประเมินปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการโดยใช้ศาสตร์สาขาต่าง ๆ ทั้งทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพยาบาล สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ สร้างให้เกิดความเข้าใจภาวะสุขภาพแบบองค์รวม นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลอย่างหลากหลาย ได้ค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ นำเสนอรายงานและร่วมอภิปรายกับกลุ่มเพื่อนและคณาจารย์ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมการพยาบาลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ แม้ในภาพรวมที่ผู้สำเร็จหลักสูตรประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานในคลินิกระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ มีบางสมรรถนะย่อยที่มีการรับรู้ระดับปานกลาง ในประเด็นการตัดและซ่อมแซมฝีเย็บได้อย่างถูกต้อง ไม่เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้บริการ ($\mu=3.44$, $\sigma=0.72$) การเตรียมและช่วยคลอด กรณีคลอดผิดปกติ ($\mu=3.32$, $\sigma=0.72$) สอดคล้องกับการศึกษาของประยดา แสงอาสภวิริยะ (2544 : 36) ซึ่งศึกษาความสามารถในการปฏิบัติ การพยาบาลระดับวิชาชีพของผู้สำเร็จหลักสูตรจากคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ในปี พ.ศ.2544 และพบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรมีความสามารถในการปฏิบัติการผดุงครรภ์ระดับปานกลาง ในประเด็นการตรวจภายใน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด ($\bar{x}=3.34$, $SD=0.73$) ความสามารถในการทำคลอดปกติ ($\bar{x}=3.49$, $SD=0.56$) การช่วยเหลือแพทย์ในการทำสูติศาสตร์หัตถการ ($\bar{x}=3.57$, $SD=0.74$) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่าเกิดจากความจำกัดของประสบการณ์ด้านสูติศาสตร์ของนักศึกษา คณะฯ ได้พิจารณาปรับกิจกรรม การเรียนการสอนและเพิ่มการฝึกปฏิบัติการผดุงครรภ์ โดยการขยายฐานฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาไปยังโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร สถานที่และจำนวนประสบการณ์ รวมทั้งเพิ่มเติมวิชาการปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่เลือกสรร โดยมีการผดุงครรภ์เป็นหนึ่งในสาขาที่นักศึกษาสามารถเลือกฝึกปฏิบัติในบทบาทพยาบาลได้อย่างเต็มที่ในระยะเวลาดำเนินการ

เนื่องกัน 5 สัปดาห์ก่อนจบการศึกษา และจากการติดตามประเมินผลสมรรถนะทางการผดุงครรภ์ของผู้สำเร็จหลักสูตร รุ่นต่อมาในปี พ.ศ.2545 (ประยดา แสงอาสภวิริยะ, 2545 : 9) พบว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรมีสมรรถนะด้านการผดุงครรภ์ดีขึ้นอย่างชัดเจนในหลายประเด็น ทั้งการตรวจภายใน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด ($\bar{x}=3.57$, $sd=0.58$) ความสามารถในการทำคลอดปกติ ($\bar{x}=3.69$, $sd=0.70$) และช่วยเหลือแพทย์ในการทำสูติศาสตร์หัตถการ ($\bar{x}=3.46$, $sd=0.68$) จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นสิ่งยืนยันถึงความสำคัญในการวางแผนจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพพยาบาลแก่นักศึกษา ประสบการณ์ที่มีคุณภาพในจำนวนที่มักเพียงพอ โดยมีพื้นฐานทฤษฎีที่ถูกต้อง จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล สร้างให้เกิดความเชื่อมั่นและความสุขในการปฏิบัติและส่งผลต่อสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลในที่สุด

3.3 กลุ่มสมรรถนะเพื่อการพัฒนาสังคมและวิชาชีพ เป็นกลุ่มสมรรถนะที่บ่งชี้ถึงความรับผิดชอบของบุคคลต่อองค์กรและสังคม การปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและข้อกำหนด กฎเกณฑ์ทั้งระบุเป็นกฎหมายและจารีตนิยม ที่ส่งผลต่อความสุขสงบ ความถูกต้องและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในสังคมด้วยกัน ผลการศึกษาพบว่าผู้สำเร็จหลักสูตรรับรู้สมรรถนะเพื่อการพัฒนาสังคมและวิชาชีพในระดับสูง ไม่พบการประเมินในระดับปานกลางและต่ำในทุกประเด็นย่อย มุ่งชี้ให้เห็นคุณลักษณะของบัณฑิตผู้สำเร็จหลักสูตรในการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมและวิชาชีพ สมดังปณิธานของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ที่มุ่งผลิตพยาบาลผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม คือสัจจะ-บริการ ด้วยน้ำใจไมตรีที่สอง (The Spirit of the Second Mile) (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 2543 : 5) สามารถรับใช้สังคมได้ตามบทบาท หน้าที่ จากความผูกพันการเสริมสร้างความรักในวิชาชีพและการสร้างคุณธรรมในการปฏิบัติรับใช้สังคม ซึ่งหล่อหลอมนักศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ตลอดระยะเวลา 4 ปี ส่งผลให้ผู้สำเร็จหลักสูตร มีปรัชญาในการปฏิบัติงาน การเคารพสิทธิของสมาชิกในสังคมทั้งระดับผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ตลอดจนเกิดความเชื่อมั่นในวิชาชีพ เกิดทัศนคติที่ดีและสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาสมาชิกรุ่นใหม่ของวิชาชีพพยาบาล ให้มีคุณภาพอันจะจรโลงให้วิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้าและเข้มแข็ง เกิดประโยชน์ต่อสังคมตามบทบาทหน้าที่อย่างสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-22 ปี ร้อยละ 72.10 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคเหนือ ร้อยละ 85.29 เกือบทั้งหมดจบการศึกษาในระยะเวลา 4 ปี ร้อยละ 97.06 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมเฉพาะวิชาชีพพยาบาล = 2.74 ($\sigma=0.34$) คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษา = 2.81 ($\sigma=0.32$)

2. การรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลของผู้สำเร็จหลักสูตร

ผู้สำเร็จหลักสูตรรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพโดยรวมในระดับสูง ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.02$) และทุกสมรรถนะย่อยได้รับการประเมินการรับรู้ในระดับสูง โดยสมรรถนะที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.44$) สมรรถนะที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.51$)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มสมรรถนะ พบว่า

2.1 กลุ่มสมรรถนะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ทุกสมรรถนะได้รับการประเมินภาพรวมในระดับสูง สมรรถนะที่มีการรับรู้ต่ำสุด คือ สมรรถนะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัวและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.50$) และมีประเด็นย่อยในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสารในงานที่รับผิดชอบ มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.65$)

2.2 กลุ่มสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ในภาพรวมพบการประเมินระดับสูงในทุกสมรรถนะ โดยสมรรถนะที่มีการรับรู้สูงสุด คือ สมรรถนะด้านการสอนและให้คำปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.54$)

สมรรถนะในการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ มีการรับรู้ระดับสูงทุกประเด็น

สมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกมีการรับรู้ระดับสูง แต่มีประเด็นย่อยที่รับรู้ปานกลาง คือ

- สมรรถนะด้านการปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ ประเด็นย่อย การเตรียมและช่วยคลอดกรณีคลอดผิดปกติ ($\mu = 3.32$, $\sigma = 0.72$), การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บได้อย่างถูกต้อง ไม่เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้บริการ ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.72$)

- สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล ประเด็นย่อย ความสามารถในการแปลผลและใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.68$)

2.3 กลุ่มสมรรถนะด้านการพัฒนาสังคมและวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 สมรรถนะและทุกสมรรถนะทุกประเด็นย่อยได้รับการประเมินในระดับสูงทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ด้านการจัดการศึกษา

การพัฒนาสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้สำเร็จหลักสูตร

1. สถาบันควรดำรงกิจกรรมการพัฒนาคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนในหลักสูตร เพื่อพัฒนาสมรรถนะทั้งคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ การพัฒนาตนเองให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ควรปรับกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและสามารถพัฒนาสมรรถนะส่วนบุคคลหลายด้านในวาระเดียวกัน

2. ควรพัฒนาสมรรถนะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะประเด็นการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มสมรรถนะแก่ผู้สำเร็จหลักสูตร โดย

2.1 มีนโยบายชัดเจนในการพัฒนาทักษะทางภาษาแก่นักศึกษาผู้เรียนในหลักสูตร

2.2 พิจารณาปรับหลักสูตรให้นักศึกษาได้เรียนและใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องทุกชั้นปี

2.3 อบรมคณาจารย์ผู้สอนให้มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยการแสวงหาองค์ความรู้ในแหล่งข้อมูลจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 เพิ่มวิชาเลือกการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เพื่อการปฏิบัติงานวิชาชีพแก่นักศึกษาผู้ใกล้จะสำเร็จหลักสูตร

2.5 เพิ่มแรงจูงใจทางบวกแก่นักศึกษาผู้เรียนในหลักสูตรด้านการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยการจัดโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างประเทศ

การพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล

3. ควรพัฒนาสมรรถนะในการแปลผลและใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ และสมรรถนะในการปฏิบัติการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพ โดยสถาบันควรพิจารณาในประเด็นดังนี้

3.1 วิเคราะห์สถานการณ์เชิงลึกด้านความเหมาะสมพอเพียง และคุณภาพประสบการณ์ในสมรรถนะเหล่านี้ของนักศึกษาตลอดหลักสูตร

3.2 เพิ่มประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในหน่วยอภิบาลผู้รับบริการ ซึ่งใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ และหน่วยบริการด้านการผดุงครรภ์

3.3 ปรับปรุงสื่ออุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในโปรแกรมซึ่งช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานในสมรรถนะทางการผดุงครรภ์และการแปลผลการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์

3.4 คณาจารย์ผู้ฝึกสอน ควรเพิ่มความเอาใจใส่ในการพัฒนาสมรรถนะประเด็นนี้แก่นักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด และพิจารณาเพิ่มเติมทักษะแก่นักศึกษาที่มีสมรรถนะไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

4. สถาบันควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเด็นการสอนและให้คำปรึกษาแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน สมรรถนะในการรักษาโรคเบื้องต้นตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล เพื่อสนับสนุนให้ผู้สำเร็จหลักสูตร สามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพในทุกมิติของการบริการ

ด้านการวิจัย

1. สถาบันควรวางแผนติดตามวิจัยสมรรถนะของนักศึกษาเป็นระยะ โดยเฉพาะในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งกำลังพัฒนาทักษะวิชาชีพพยาบาล การวิจัย ควรมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ภายหลังการดำเนินการควรพิจารณาทบทวนกิจกรรม และผลจากสมรรถนะของนักศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยน เพิ่มเติม ดำรงสมรรถนะต่าง ๆ ของนักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงานและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง
2. ควรดำเนินการวิจัยต่อเนื่องภายหลังผู้สำเร็จหลักสูตรเข้าปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาลอย่างแท้จริง การตรวจสอบสมรรถนะอาจเพิ่มกลุ่มผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ ซึ่งจะสามารถสะท้อนภาพสมรรถนะของผู้สำเร็จหลักสูตรได้ครบถ้วนขึ้น
3. ควรศึกษารายละเอียดของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้อยู่ในหลักสูตร เฉพาะประเด็นสมรรถนะที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เพื่อพัฒนาความเข้าใจ สาเหตุที่แท้จริงและสามารถเป็นแนวทางในการจัดการได้อย่างเหมาะสม